Rok V. Nr. 126.

Ogłoszenia wszelkiego rodzaju przyjmują się za opłatą od wiersza drobnego (petit) . . . . po 8 centów za każde następne . . „ 5 „

Wychodzi w Krakowie 4 razy w tygodniu w dniu przedstawienia teatralnego.

AFISZ TEATRALNY.

Rok 1876.

Cena prenumeraty miesięcznej 50 cen. Numer pojedynczy kosztuje 5 cent

Prenumeratę przyjmują: Administracya *Czasu*, przy ulicy Różannej Nr. 413 i Kasa Teatralna.

Kraków 30 maja.

We czwartek ostatni gościnny występ znakomitego artysty Józefa Rychtera w roli hrabiego Amaury z dramatu Borniera: *Córka Rolanda*. Należy się spodziewać, że publiczność tłumnie zbierze się na to przedstawienie, aby ujrzeć p. Rychtera w tej nowej roli i zarazem pożegnać.

* * *

W sobotę już danym będzie dramat ludowy uwieńczony nagrodą na konkursie dramatycznym w b. r., p. n. „Emigracya chłopska,“ przez Anczyca. Wystąpią wnim pp. Urbanowiczówna, Wojnowska, Kwiecińska, Szymański, Podwyszyński, Eker, Sobiesław, Morozowicz, Jankowski itd. itd Nazwisko autora daje nam rękojmię, że na przedstawienie to zabraknie biletów.

* * *

Bardzo wielu wielbicieli talentu pana Rychtera zebrało się na sobotnie przedstawienie, aby podziwiać grę tego utalentowanego artysty w „Wujaszku całego świata.“ Tak mistrzowską kreacyą, jaką stworzył p. Rychter z roli p. Szczęsnego, nie prędko można ujrzeć na scenie. Nic też dziwnego, że rozentuzyazmowana publiczność nie mogła się powstrzymać, aby nie przerywać gry artysty ciągłemi i hucznemi oklaskami.

Wiadomości artystyczne.

Pan Teksel dziś rozpoczął widowiska w ogródku w Warszawie. Pierwsze przedstawienie składać się będzie z komedyi p. Mellerowej: „Dwie miary“ i operetki: „Paziowie króla Henryka II.“ Personaż pana Teksla jest następujący: pp. Borkowska, Sochaczewska, Czapska, Bieńkowska, Bajerowicz. Kozakowska i Turlińska; pp. Teksel, Kaliciński, Waliszewski, Trokacka Wacł., Delchau itd.

W „Bibliotece teatralnej warszawskiej“ ukaże się najprzód dramat ludowy W. Anczyca „Emigracya chłopska,“ potem „Nero“ dramat w 5 aktach włoskiego autora Rosso, (w którym sławnie grywa znakomity aktor Rossi) w przekładzie K. Kaszewskiego, a później cały szereg oryginalnych sztuk lub obcych, które albo rzeczywistą swą wartością artystyczną i literacką, albo wielkim swym rozgłosem zasługują na publikacye.

Na warszawskiej scenie w przyszłym tygodniu ma być przedstawionym dramat p. Falkowskiego: „Koniec Stuartów.“ Główne role w rękach pp. Modrzejewskiej i Rapackiego.

W teatrze francuzkim w Paryżu przedstawiono po raz pierwszy nowy utwór sceniczny Franciszka Coppé p. t. „Lutnista Kremoński. Jestto jednoaktowa komedya wierszem, która u publiczności paryzkiej doznała bardzo sympatycznego przyjęcia.

Francuzka komisya sztuk pięknych postanowiła przeznaczać corocznie sumę 80,000 franków jako zachęty do rzeźby i obracając takową na nagrody za wystawione dzieła sztuki rzeźbiarskiej lub na zakupy i obstalunki.

TEATRA W POLSCE

przez **Estreichera.**

LWÓW.

(Ciąg dalszy).

Do dnia 12 czerwca zebrało się 46 akcyonaryuszów dających po 100 złr. Ci uformowali komitet, aby przywieść do skutku otwarcie teatru od września. W krzątaninie tej brał udział nieskalanego patryotyzmu mąż, znany wówczas w kraju marszałek Wasilewski.

Otwarto teatr pod lepszą wróżbą dnia 24 września. Kamiński wygłosił prolog. Panna Żuczkowska wystąpiła w roli Amelii („Życie Szulera“) jako gość. Nowo angażowane Jarosiewiczówna, Mercellówna i Królikowska, ze starej gwardyi Kamiński, Benza, Smochowski popisywali się przed oklaskującą ich publiką.

Dnia 12 kwietnia 1830 r. dawano teatr amatorski. Grano polską komedyę „Weksel“ i komedyę „Dwaj nauczyciele“ po francuzku. Oczywiście że we Lwowie nie mogło się obejść bez francuszczyzny na publicznym popisie.

W polskiej sztuce grali pp. Teresa Głogowska, Łosiowa, panna Anna Mysłowska, Józef Żółtowski, Henryk Fredro, Konst. Stadnicki. We francuzkiej Feliks Tarnowski, Henr. Fredro, Edward Fredro, Franciszek Potocki, Konst. Stadnicki, Cybulski, Edward Chamiec, Stan. Szumlański, pani Wanda Uruska, panny Marya Bobrowska, Marya Schaffówna, Fel. Mniszchówna, Ant. Komorowska, Łomżyńska.

Próbował Witalis Smochowski ponownie szczęścia w Warszawie, ale nie wiodło się jakoś. Odegrał w lecie 1830 r. trzy role gościnne. W dramie „Teresa sierota z Genewy“ grał Waltera, w komedyi „Nienawiść kobiet“ Ernesta, a w „Saulu“ Alfierego rolę tytułową. Ostatnia rola wsławiła go we Lwowie. Gazeta wiedeńska rozpisywała się o niej przed laty. Tymczasem recenzent w „Gazecie Warszawskiej“ orzekł, iż to rola dlań niewłaściwa Bronił go „Dziennik powszechny krajowy,“ iż z powodu chrypki nie mógł odpowiednio deklamować. Rola Wernera w sztuce "Trzydzieści lat szulera“ udała się mu lepiej, lecz nie wywołał tego wrażenia co w roli Waltera w „Teresie.“

„Gazeta teatralna wiedeńska“ 1831 r. Nr. 8 rozpisuje się o teatrze lwowskim pod nową Dyrekcyą akcyonaryuszów. Chwali ulepszenia, żałuje iż opery nie dostaje, bo tylko jedna jest śpiewaczka, oddaje sprawiedliwość grze Żuczkowskiej choć jej wytyka głos za słaby. Podnosi wartość gry Smochowskiego, Rudkiewicza (jako komika), Rudkiewiczowej (w rolach naiwnych). Oddaje pochwały pilności całej kompanii, którą wynosi ponad lwowską niemiecką trupę.

Rok 1831.

Grano główniejsze sztuki te: „Lekarz swojego honoru,“ „Damy i Huzary,“ „Człowiek z czarnego lasu,“ „Dymitr i Marya“ (Korzeniowskiego), „Gwiazdon król Tatrów i odludek“ (pośmieszka), „Syrena z Dniestru,“ „Śpiewaczki wiejskie“ (opera), „Klara Montalban,“ „Skalmierzanki,“ „Hamlet,“ „Loredano,“ „Czaromysł,“ „Gracz,“ „Dyament króla duchów,“ „Hanusia z Pochu'anki,“ „Mąż i żona“ (Fredry), „Receptą na złośnice“ (Szekspira), „Dom szalonych w Dijon,“ „Krakowiacy i Górale,“ „Przyjaciele“ (Fredry), „Sztuka i Natura,“ „Panny na wydaniu,“ „Róża alpejska.“

Benefisa mieli: Smochowski, Starzewska, Klara Rudkiewiczowa, Krupicki (młodszy), panna Nawrocka, Wiktorya Jarosiewiczówna, panna Rutkowska, Krupicki (starszy), Salowa.

Amatorowie grali dwie komedye: „Lis w obrotach“ w 1 akcie, „Baron Trenk“ w 2 aktach.

Rewolucya 1831 r. oddziaływała na upadek sceny. Akcyonaryusze pod kierunkiem Wasilewskiego opłaciwszy zaległe gaże aktorskie i dług Kamińskiego, zabrali jako komitet tegóż, garderobę, bibliotekę i sceniczne przybory. Jemu pozostawiono nadzór artystyczny i obowiązek spłacania ze swej gaży, zapłaconych za niego należytości.

Ten dwoisty kierunek sceną nie okazał się praktycznym. Obywatele zwrócili wszystko Kamińskiemu napowrót. On ułożył się z artystami, aby dawać reprezentacye na wspólny podział dochodami, (w r. 1832) sam zaś miał zaspakajać swój dług dawny jako osobisty. Ztąd urosło rozdwojenie. Aktorowie hardo traktowali swego przewodnika, a gdy kładł tamę ich gospodarce, chcieli go zupełnie usunąć od Dyrekcyi. Wszelako rząd niedopuścił tego. Ztąd urosła wojna domowa, nurtująca przez całe dziesięciolecie i rujnująca byt teatru polskiego.

Komitet aktorów tworzyli: Smochowski, Bensa, Rudkiewicz, Nowakowski, Starzewski, przewodniczył Kamiński.

Od lata do listopada nie było teatru, zaledwie udało się aktorom skleić go nanowo na swoje ryzyko. Otwarto widowiska komedyami: „Odludki i poeta,“ „Kasztelanic na prędce,“ „Szlachta czynszowa.“ Grali: Starzewski, Rudkiewiczowa, Smochowski (z wielką mocą w roli Czesława), Benza (niedbale i zimno).

Rok 1833 tyle pamiętny, iż grano w nim po raz pierwszy komedyę Fredry dnia 15 lutego „Śluby panieńskie,“ dnia 23 marca „Dyliżans.“ Ostatnia sztuka dotąd nie ukazała się drukiem. Tegoż roku dnia 28 października wystąpił po raz pierwszy Jan Nowakowski w komedyi „Pan Jowialski,“ powróciwszy z Warszawy i Krakowa po trzechletniej nieobecności.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Wydawca i Redaktor odpowiedzialny *Anastazy Mastalski*. W drukarni „CZASU“ w Krakowie. Rządca drukarni *Józef Łakociński*.

Nr. porządkowy 126.

TEATR KRAKOWSKI.

We Wtorek dnia 30 Maja 1876 r.

Dziewiąty gościnny występ

JÓZEFA RYCHTERA

Po raz pierwszy:

Obrazek z życia w 1 akcie przez H. Müllera — tłumaczył H. Feldmanowski:

ADELAJDA

OSOBY:

Beethoven Ludwik — — —	**Pan Rychter.**	Sefertowa, praczka — — —	Panna Ficzkowska.
Fadingerowa, przekupka — —	Panna Wojnowska.	Lachner Franciszek — — —	Pan Roman.
Klara, jéj córka — — — —	Pani Ćwiklińska.	Adelajda — — — — —	**Pani Sławska.**

Zakończy:

Komedya w 3 aktach prozą Hr. A. Fredry:

DAMY i HUZARY

Pani SŁAWSKA uczennica p. JÓZEFA RYCHTERA przedstawi rolę „Anieli".

OSOBY:

Major	pułku huzarów na urlopie	Pan Szymański.	Zofia, córka pani Orgonowéj —	Panna Biron.
Rotmistrz		Pan Eker.	Józia — — — —	Pani Siedlecka.
Edmund, porucznik		Pan Jankowski.	Zuzia służące — — — —	Panna Czaki.
Kapelan — — — — —		Pan Sikorski.	Fruzia — — — —	Panna Solska.
Pani Orgonowa	siostry majora	Pani Wolska.	Grzegórz stare huzary — — —	Pan Galasiewicz.
Pani Dyndalska		Pani Kwiecińska.	Rembo — — —	Pan Jejde.
Panna Aniela — — — —		**Pani Sławska.**		

Scena na wsi, w domu Majora.

Cena miejsc zwyczajna. — Początek o godzinie wpół do ósméj.